

ουσα και ἔρημος, εἶτα βραδέως ἀποψυχθεῖσα και τέλοςκατοικηθεῖσα ὑπὸ ζώντων στοιχείων και ἀνυψωθεῖσα ὑπὸ τῶν λειψάνων των. Οὕτως ἐσχηματίσθησαν τὰ ἀρχαῖα τητανώδη, οἱ σχιστόλιθοι και πολλά τῶν δευτερογενῶν στρωματίων. Ὅποσαι μυριάδες αἰώνων ἐπισωρευμένων εἰς μίαν και μόνην φάσιν. Ὁ χρόνος εἶναι ἔρημια, ἐφ' ἧς τῆς κἀκαίστε θέτομεν ὄρια, ἅτινα ἀποδεικνύουσι: μὲν τὸ ἀπέραντον αὐτῶν, ἀλλ' οὐδέποτε δύνανται νὰ τὸ καταμετρήσωσι: τὸ περικάλυμμα τοῦτο διεσχίσθη και μακρὸν τεῖχος γρανίτου ἀνυψώθη σχηματίζων τὴν ὕψηλὴν ἄλυσσιν τοῦ ρύκκος: οὐδέποτε ἡ φαντασίαι τοῦ ἀνθρώπου θὰ φαντασθῆ πᾶν ὅτι τὸ πύρινον τοῦτο τεῖχος διέπραξε ἀνεγειρόμενον ἐπὶ τῆς συγκεχυμένης ταύτης θαλάσσης. Ὁ ὕψος ὄγκος τοῦ γρανίτου ἐχρωμάτισε τοὺς βράχους και τὰ κατώτερα στρώματα, ἔθεσε τὴν πρώτην βάσιν τῶν σχιστολίθων κατὰ τὴν μεγάλην ταύτην τῶν στοιχείων πάλιν, ὅποταν ἐπίπεδα ἐδάφη, ὀλόκληρα ὀροπέδια ἀνυψώθησαν ἢ κατεστράφησαν. Ὁ πόσος δὲ καιρὸς παρήλθε μεταξύ τῆς ἀνατροπῆς ταύτης και τῆς ἀνακολοῦθου; Τὰ μνημεῖα ἐλλείπουσιν, οἱ αἰῶνες δὲν ἄφησαν ἕγνη διὰ τὴν σελίδα ταύτην τῆς ἱστορίας τῆς γῆς. Ἡ ἐπιστήμη ἐπιπλήττει ἡμᾶς διὰ τὴν ἄγνωστον ταύτην τοῦ κόσμου, ὃν βλέπομεν, ἐνῶ μαντεύομεν ἕτερον κόσμον, ὃν δὲν βλέπομεν.

Τέλος ὁ ὠκεανὸς μετατοπίσθη ἴσως ἐκ τῆς φυσικῆς ἐπαναστάσεως τῆς Ἀμερικῆς: ἐκ τοῦ Ν. Δ. μέρους ὀλόκληρος θάλασσα ἐπῆλθεν ἐπὶ τῆς ἀλύσσεως. Ἡ σύγκρουσις δὲ τῶν δύο τούτων στοιχείων ἐγένετο εἰς τὸ μακρὸν προτείχισμα πρὸς τὴν Καθαρίαν και προὔξένησε φρικώδη κατὰστροφὴν. Τὰ στρώματά των ἐσχημάτισαν τὰ κογχυλιοφόρα στρώματα ἅτινα διέρχεται τις ἀνερχόμενος πρὸς τὸ Βρέσχη: πολλὰ στρώματα τοῦ Βρέσχη, τοῦ Taillon και τοῦ Mont-Perdu εἰσὶν ἐτι νεκροταφεῖα δυσώδη. Ἡ κινητὴ θάλασσα ἀποσπῶσα τὴν κοίτην αὐτῆς τὴν ἔρριψεν ἐπὶ τῶν πλευρῶν, τὴν ἐπεσώρευσεν ἐπὶ τῶν κορυφῶν και ἔθεσεν ἕρως ἐπὶ ὄρους καλύπτουσα οὕτω τὸν ἀχανῆ σκέπελον.

Ἡ πρώτη αὕτη ἐπαναστάσις τῶν στοιχείων ἔθεσε τὰς πρώτας βάσεις τῶν Ἑυρηναίων τὰ τιτανοειδῆ στρώματα τῶν ὑπορειῶν ἢ δευτέρα ἐσχημάτισε τὰς ὕψηλοτέρας κορυφὰς τῆς Τρουμουζῆς, Βρυγαμάλης και τοῦ Mont-Perdu: μεταξύ τῆς πρώτης και τῆς δευτέρας ταύτης γήινου ἐπαναστάσεως διῆλθε καιρὸς πολλὸς, ἴσως μυριάδες αἰώνων. Τίς δὲ ἔσεται ἡ προσεχῆς ἀναστάσις τῶν στοιχείων, ἢ